

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност

„доцент“

в професионално направление

3.2 Психология (когнитивна психология и психолингвистика),

за нуждите на Софийски университет „Св. Климент Охридски“,

Философски факултет,

обявен в ДВ бр. 96 от 19.11.2021 г. и на интернет страницата на СУ

Становището е изготвено от **проф. дпсн Ирина Зиновиева, Специалност „Психология“, Философски факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“,** в качеството на член на научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.2 Психология (когнитивна психология и психолингвистика) съгласно Заповед РД-38-587_10.12.2021 г. на Ректора на Софийския университет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат: гл. ас. д-р Николай Руменов Рачев.**

I. Общо описание на представените материали

1. Данни за кандидатурата

За участие в конкурса гл. ас. д-р Николай Рачев представя всички изискуеми от закона и правилниците за приложението му документи.

Представените по конкурса документи от кандидата изцяло съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (ПУРПНСЗАДСУ).

2. Данни за кандидата

Гл. ас. д-р Николай Рачев е възпитаник на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. През 2001 г. получава магистърска степен по специалност Психология, с две специализации - клинична и консултативна психология и трудова и организационна психология.

През 2016 г., като докторант към катедра Обща, генетична и експериментална психология с научен ръководител доц. д-р Евдокия Христова, защитава дисертация на тема „Измерения на музикалното преживяване“ за образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.2 Психология.

Трудовият му път започва като клиничен психолог в държавната психиатрична болница „Св. Иван Рилски“, Нови Искър. От 2006 г. кандидатът е на щат последователно като асистент до 2008 г. и главен асистент до днес в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Гл. ас. д-р Николай Рачев е създател и ръководител на Лаборатория по когнитивна психология Incoglab: поведенческа лаборатория за контролирани психологически експерименти.

3. Обща характеристика на научните трудове на кандидата и оценка на съответствието с минималните национални изисквания

Научните изследвания на гл. ас. д-р Николай Рачев са основно в областта на вземането на решения и рационалността, част от публикациите съдържат изследвания на капацитета на работната памет, а друга значителна част представляват адаптация за българския културен контекст на инструменти за психологическо измерване, както и на компютъризирани задачи за провежданите експерименти.

За участие в конкурса гл. ас. д-р Николай Рачев е представил монографията „Рационалност в културен контекст“, статии, публикувани в реномирани научни списания, реферирани и индексирани в WoS и SCOPUS, както и такива, публикувани в български научни издания. Специално внимание заслужават статиите от 2021 г. в

Nature Human Behaviour с IF: 13.66 (2020), *Scientific Data* IF: 6.10 (2020), *Royal Society Open Science*, IF: 2.963 (2020), *PLOS ONE*, IF: 3.240 (2020).

Първите три статии са в съавторство с десетки други учени и е трудно да се прецени приносът на кандидата. Но интегрирането в научни колективи с постижения от такъв ранг е сериозна заявка за високи бъдещи резултати. Последната статия е в съавторство с още 6 учени, но д-р Рачев е първи автор, което недвусмислено показва неговата водеща роля в този труд. Статията в *Journal of Cognition and Culture* – IF 2,444 (2020), която е самостоятелно дело на д-р Рачев, е атестат за неговите умения за провеждане и представяне на висококачествени изследвания пред международната научната общност.

Други статии, представени за участие в конкурса, са публикувани в български научни издания – 4 в *Българско списание по психология*, 2 в *Годишник на Софийския университет* и една в българското издание на английски език *Bulgarian Economic Papers*. Останалите са публикувани доклади в сборници на националните конгреси по психология.

Цитиране. Приложени за този конкурс са 3 цитирания в Scopus на две статии; 4 цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране; 2 цитирания или рецензии в нереперирани списания с научно рецензиране. Всички те изключват автоцитати и са неизползвани досега. Общият брой точки – 95.

В заключение:

а) научните трудове отговарят на минималните национални изисквания (по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ) и съответно на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в 3.2 Психология – за **показател В** – представен е хабилитационен труд монография в областта на обявения конкурс - **100 т.**, за **показател Г** от статии и студии, включително индексирани в SCOPUS, описани по-горе, са събрани **205,79 т.**; за **показател Д- 95 т.**; за **показател Е** – участие в научни проекти (ръководство на едни национален научен проект, едно участие в национален научен проект и едно участие в международен научен проект) – са доказани **145 т.**

б) представените от кандидата научни трудове не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност;

в) няма установено плагиатство в представените за конкурса научни трудове.

4. Характеристика на преподавателската дейност на кандидата

Гл. ас. д.-р Николай Рачев има богат опит в преподаването като асистент и главен асистент в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Той е титуляр на дисциплините Когнитивна психология I и II част и Психолингвистика, като дълги години е водил лекции и упражнения в бакалавърската програма по Психология, а в последните години и в тази по Неформално образование. Има и курсове в магистърските програми по „Детско-юношеска и училищна психология“ и „Психология на английски език“.

Гл. ас. д.-р Николай Рачев се ползва с добро име сред студентите, известен е като вискателен преподавател, който умее да обяснява добре и да вдъхновява студентите за високи постижения. До началото на пандемията от Ковид-19, заедно с доц. д-р Евдокия Христова, той организираше ежегодно учебна конференция по когнитивна психология.

5. Научни приноси на кандидата

Смятам, че авторската справка за приносите, изготвена от д-р Рачев, адекватно пресъздава неговите приноси. Тук ще отбележа само някои, които смятам значими в контекст, който е по-близко до областите, в които работя.

- Монографията, чийто автор е кандидатът, е посветена именно на изследване на ролята на културата в рационалността и липсата на универсалност на човешкия ум. В една от статиите е регистрирано и конкретно разминаване на предположенията, произтичащи от теорията на перспективите (относно ефекта на рамкиране), с емпирично получените ефекти в българска извадка от студенти.

- В емпирично изследване на уклona към собствената позиция (или пристрастието към „моята страна“ в преценките), д-р Рачев проверява десет домейна на преживявания от ежедневието. Интересен избор е включването на нов домейн - авторът използва музикални стилове, а именно те са много разпространени в пристрастията на юношите и младежите. Резултатите показват, че музикалните стилове, които получават най-крайни оценки за харесване, независимо дали са положителни или отрицателни, генерират по-голямо пристрастие към собствената

позиция. Смятам, че подобни данни могат да послужат като основа за разбиране на редица феномени в социалните мрежи и начина на формиране на мнения в такъв контекст.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като се основавам на гореизложеното, в качеството си на член на научното жури, убедено смятам, че научното жури има основания и препоръчвам да предложи на компетентния орган по избора – Факултетния съвет на Философски факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ – да избере гл. ас. д-р **Николай Руменов Рачев** на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.2 Психология (когнитивна психология и психолингвистика).

8 февруари 2022 г.

Подпис:

(проф. д.пс.н. Ирина Зиновиева)